

సుప్రీం కోర్టు నివేదికలు

1957

సెప్టెంబర్ 25

ది స్టేట్ ఆఫ్ బాంబే

వర్సెస్

సౌభాగ్‌చంద్ ఎం. దోషి

(ఎస్. ఆర్. దాస్ సి. జె., వెంకటరామ అయ్యర్, బి. పి. సిన్హా,
జె. ఎల్. కపూర్ మరియు ఎ. కె. సర్కార్, న్యాయమూర్తులు).

ప్రభుత్వోద్యోగి— నిర్బంధ పదవీ విరమణ — తొలగింపుకు సమానమైనదాలేదా తీసివేయడానికి—రాజ్యాంగంలోని ఆర్టికల్ 311(2)కి వర్తిస్తుందా — బాంబే సివిల్ సర్వీసెస్ రూల్స్ , సౌరాష్ట్ర ప్రభుత్వం సవరించిన ప్రకారం, R.165-A — అల్ట్రా వైర్స్ (*ultra vires*) ఉందా లేదో అని— భారత రాజ్యాంగం, ఆర్టికల్ 311 (2).

బాంబే సివిల్ సర్వీసెస్ రూల్స్ యొక్క రూల్ 165- A, , సౌరాష్ట్ర రాష్ట్రానికి వర్తిస్తుంది సవరించబడినట్లుగా, అందించబడింది: ఏ సేవలో అయినా 25 సంవత్సరాల అర్హత సర్వీస్ లేదా 50 సంవత్సరాల వయస్సు పూర్తి చేసిన తర్వాత ప్రభుత్వ ఉద్యోగి ఎవరైనా పదవీ విరమణ చేసే సంపూర్ణ హక్కును ప్రభుత్వం కలిగి ఉంటుంది. ఎటువంటి కారణం చెప్పకుండా , మరియు ఈ విషయంపై ప్రత్యేక పరిహారం కోసం ఎలాంటి దావా వేయబడదు. అసమర్థత లేదా నిజాయితీ లేని కారణంగా ప్రభుత్వోద్యోగి యొక్క తదుపరి సేవలను రద్దు చేయడం ప్రజా ప్రయోజనాల కోసం తప్ప ఈ హక్కు వినియోగించబడదు.

అక్టోబరు 30, 1952న, “సౌరాష్ట్ర ప్రభుత్వం ప్రతివాది యొక్క సేవలను నిర్బంధంగా రద్దు చేస్తూ ఒక ఉత్తర్వును ఆమోదించింది , పై నియమం ప్రకారం పనిచేస్తుంది. ప్రతివాది తనకు ఎలాంటి దుష్ప్రవర్తన లేదా అసమర్థత ఆరోపణపై ఎటువంటి నోటీసు లేకుండా మరియు ఎటువంటి విచారణ లేకుండా ఆర్డర్ యొక్క చెల్లుబాటును సవాలు చేస్తూ హైకోర్టులో రిట్ దరఖాస్తును దాఖలు చేశాడు మరియు ఫలితంగా , భారత రాజ్యాంగంలోని 311 (2) ఆర్టికల్కు విరుద్ధంగా ఉంది. ఉత్తర్వు తేదీ నాటికి ప్రతివాది 50 ఏళ్ల వయస్సును పూర్తి చేసినప్పటికీ , అతని వాదన ఏమిటంటే , R.165-A అందించిన వాస్తవాన్ని దృష్టిలో ఉంచుకుని , అసమర్థత లేదా నిజాయితీ లేని కారణంగా తప్ప పదవీ విరమణ హక్కు వినియోగించబడదని, ఆదేశాన్ని విరమించుకోవడమే. పదవీ విరమణ వయస్సు కంటే ముందు ఉన్న అధికారి తప్పనిసరిగా తొలగింపు లేదా తీసివేయడంలో ఒకటి మరియు ఆర్ట్.311 (2),

మరియు R.165-A యొక్క ఆవశ్యకతను సంతృప్తి పరచాలి , ఇది ఏ కారణం లేకుండా సేవలను రద్దు చేయడానికి ప్రభుత్వానికి అధికారం ఇచ్చినంత వరకు మరియు ఎటువంటి విచారణ లేకుండా , Art.311 (2)కి ప్రతికులంగా ఉన్నది మరియు అందువల్ల అల్ట్రా వైర్స్ (*ultra vires*).

R.165-A, ఆర్టికల్ 311 (2) ను ఉల్లంఘించదు మరియు ఇంట్రా వైర్స్ (*Intra vires*), మరియు అక్టోబరు, 1952 నాటి నిషేధించబడిన ఆర్డర్ చెల్లుబాటు అవుతుంది.

R.165-A కింద ఆర్డర్ తొలగింపు లేదా తీసివేయడానికి కాదు మరియు ఆర్టికల్ 311 (2) అటువంటి ఆర్డర్ కు వర్తించదు.

శ్యామ్ లాల్ v ఉత్తర ప్రదేశ్ రాష్ట్రం, (1955) I.S.C.R. 26, వివరించబడింది మరియు అనుసరించింది.

సివిల్ అప్పీల్ అధికార పరిధి: సివిల్ అప్పీల్ నం. 182/1955.

1953 సివిల్ మిసిలేనియస్ అప్లికేషన్ నెం.52లో మాజీ సౌరాష్ట్ర హైకోర్టు ఫిబ్రవరి 26, 1954 నాటి తీర్పు మరియు ఆర్డర్ నుండి అప్పీల్.

అప్పీలుదారు కోసం : ఆర్ గణపతి అయ్యర్, కె ఎల్ హాతీ మరియు ఆర్ హెచ్ ధేబర్.

ప్రతివాది కోసం : ఎన్ సి ఛటర్జీ, జెబి దాదాచాంజీ మరియు రామేశ్వర్ నాథ్.

1957 సెప్టెంబర్, 25. కోర్టు తీర్పు వెలువరించింది:

వెంకటరామ అయ్యర్, న్యాయమూర్తి - ఇది ప్రతివాది దాఖలు చేసిన రిట్ పిటిషన్ లో సౌరాష్ట్ర హైకోర్టు యొక్క తీర్పు మరియు ఉత్తర్వులపై అప్పీల్ , అక్టోబరు 30, 1952న అతనిని సర్వీస్ నుండి రిటైర్ చేస్తూ సౌరాష్ట్ర రాష్ట్రం జారీ చేసిన ఉత్తర్వును రద్దు చేసింది.

ప్రతివాది 1948లో మేమందరిని నియమించారు , అంటే జునాగఢ్ రాష్ట్రాన్ని భారత ప్రభుత్వం నిర్వహించినప్పుడు రాష్ట్ర అతిథి గృహాల సూపరింటెండెంట్ గా నియమించబడ్డాడు మరియు తరువాత ఆ నియామకంలో ధృవీకరించబడ్డాడు. 1949లో , జునాగఢ్ సౌరాష్ట్ర రాష్ట్రంలో విలీనం చేయబడింది , ఆ తర్వాత , ప్రతివాది యొక్క సేవలను ఆ రాష్ట్రం కొనసాగించింది మరియు అతను ఎప్పటికప్పుడు వివిధ పదవులకు నియమించబడ్డాడు. జూన్ 15, 1950న, అతను సేల్స్ టాక్స్ ఆఫీసర్, మధ్య సౌరాష్ట్ర, రాజ్ కోట్ గా నియమితుడయ్యాడు మరియు ఏప్రిల్ 16, 1952న ఆ పదవిలో

ధృవీకరించబడ్డాడు. అక్టోబర్ 30, 1952న సౌరాష్ట్ర ప్రభుత్వం, ప్రభుత్వ రిజల్యూషన్ నెం.60 ప్రకారం పని చేస్తుందని పేర్కొంది. 1948లో , అతని సేవలను నిర్బంధంగా రద్దు చేస్తూ ఉత్తర్వులు జారీ చేసింది. ఆ తర్వాత ప్రతివాది సౌరాష్ట్ర హైకోర్టులో ఒక రిట్ దరఖాస్తును దాఖలు చేశాడు , ఈ ఉత్తర్వు తనకు ఎలాంటి దుష్ప్రవర్తన లేదా అసమర్థత ఆరోపణలపై ఎటువంటి నోటీసు లేకుండా మరియు ఎటువంటి విచారణ లేకుండా జారీ చేయబడిందని మరియు దాని పర్యవసానంగా , ఈ ఆర్డర్ చెల్లుబాటును సవాలు చేస్తూ , ఆర్టికల్ 311 (2)కి విరుద్ధంగా .న్యాయమూర్తులు ఈ వాదనను సమర్థించారు మరియు ఇది తొలగింపుకు సంబంధించినది మరియు ఎటువంటి విచారణ జరగనందున ఇది చట్టవిరుద్ధం మరియు శూన్యం అనే కారణంతో ప్రశ్నలోని ఆర్డర్ ను పక్కన పెట్టారు. ఆర్టికల్ 133 (1) (సి)కింద సర్టిఫికేట్ పై వారి తీర్పు మరియు ఆర్డర్ కు వ్యతిరేకంగా ఈ అప్పీల్ ప్రాధాన్యత ఇవ్వబడింది.

ప్రశ్నకు సంబంధించిన సంబంధిత నియమాలను సూచించడం ఈ దశలో సౌకర్యవంతంగా ఉంటుంది. బొంబాయి సివిల్ సర్వీసెస్ యొక్క రూల్ 161 , కొన్ని మార్పులతో సౌరాష్ట్ర రాష్ట్రం చే ఆమోదించబడిన రూల్స్ క్రింది విధంగా నడుస్తుంది:

“ఈ నియమంలోని ఇతర నిబంధనలలో అందించినవి మినహా , ప్రభుత్వోద్యోగి నిర్బంధ పదవీ విరమణ తేదీ , తక్కువ స్థాయి సేవకుడు కాకుండా , అతను 55 సంవత్సరాల వయస్సును చేరుకున్న తేదీ ప్రభుత్వ అనుమతితో మాత్రమే నిర్బంధ పదవీ విరమణ తేదీ తర్వాత అతను సేవలో కొనసాగించబడవచ్చు, ఇది వ్రాతపూర్వకంగా నమోదు చేయబడాలి”.

ప్రతివాది తక్కువ స్థాయి సేవకుడు కాదని పేర్కొనవచ్చు మరియు ఈ నియమం అతనికి వర్తిస్తుంది.

అప్పుడు, R.165A ఉంది, ఇది ఈ నిబంధనలలో ఉంది.

"సమర్థవంతమైన అధికారం ఏదైనా ప్రభుత్వ ఉద్యోగిని ప్రభుత్వ సేవల నుండి ఈ నిబంధనలకు లోబడి తీసివేయవచ్చు లేదా దుష్ప్రవర్తన , దివాలా లేదా అసమర్థత కారణంగా అతని నుండి పదవీ విరమణ చేయవలసి ఉంటుంది:

అయితే, అటువంటి ఉత్తర్వు జారీ చేయడానికి ముందు, బొంబాయి సివిల్ సర్వీసెస్, ప్రవర్తన, క్రమశిక్షణ మరియు అప్పీల్ నియమాలలోని 33వ నిబంధనకు నోట్ 1లో సూచించిన విధానాన్ని అనుసరించాలి”.

Note 1 పైన పేర్కొన్న గమనిక క్రింది విధంగా ఉంది:

"తొలగింపు, తీసివేయడానికి లేదా ర్యాంక్ లో తగ్గింపు యొక్క ఉత్తర్వు ఆమోదించబడటానికి ముందు అనుసరించాల్సిన ప్రక్రియ కోసం, సివిల్ సర్వీసెస్ (వర్గీకరణ, నియంత్రణ మరియు అప్పీల్) రూల్స్, 1930లోని రూల్ 55 చూడండి , ఇది ఈ నిబంధనలకు అనుబంధం -Iలో పునరుత్పత్తి చేయబడింది. ఈ నిబంధనలకు అనుబంధం -IIలో ఉన్న మార్గదర్శకత్వం కోసం ప్రభుత్వం జారీ చేసిన సూచనలు".

రూల్ 55, పైన పేర్కొన్నది, ఇది మెటీరియల్ గా ఉన్నంతవరకు, ఈ క్రింది విధంగా ఉంది:

“పబ్లిక్ సర్వెంట్స్ ఎంక్వైరీస్ యాక్ట్ , 1850లోని నిబంధనలకు పక్షపాతం లేకుండా , ఒక సర్వీస్ సభ్యునిపై తొలగింపు , తీసివేయడం లేదా తగ్గింపు ఉత్తర్వులు జారీ చేయబడవు (క్రిమినల్ కోర్టులో అతనిని నేరారోపణ చేయడానికి దారితీసిన వాస్తవాల ఆధారంగా ఆర్డర్ కాకుండా) చర్య తీసుకోవడానికి ప్రతిపాదించబడిన కారణాల గురించి అతనికి వ్రాతపూర్వకంగా తెలియజేయబడితే మరియు తనను తాను సమర్థించుకోవడానికి తగిన అవకాశం కల్పించబడితే తప్ప. చర్య తీసుకోవడానికి ప్రతిపాదించబడిన ఆధారాలు ఖచ్చితమైన ఛార్జ్ లేదా ఛార్జీల రూపానికి తగ్గించబడతాయి, ఇది ప్రతి ఛార్జ్ ఆధారంగా మరియు ఏవైనా ఇతర పరిస్థితులపై ఆరోపణల ప్రకటనతో పాటు అభియోగాలు మోపబడిన వ్యక్తికి తెలియజేయబడుతుంది. కేసుపై ఉత్తర్వులు జారీ చేయడంలో పరిగణనలోకి తీసుకోవాలని ప్రతిపాదించబడింది. అతను ఒక సహేతుకమైన సమయంలో, తన రక్షణ యొక్క వ్రాతపూర్వక ప్రకటనలో ఉంచాలి మరియు అతను వ్యక్తిగతంగా వినాలనుకుంటున్నాడో లేదో తెలియజేయాలి. అతను కోరుకున్నట్లయితే లేదా సంబంధిత అధికారి ఆదేశిస్తే, మౌఖిక విచారణ జరుగుతుంది. ఆ విచారణలో అంగీకరించబడని ఆరోపణలకు సంబంధించి మౌఖిక సాక్ష్యం వినబడుతుంది మరియు అభియోగాలు మోపబడిన వ్యక్తి సాక్షులను క్రాస్ ఎగ్జామిన్ చేయడానికి , వ్యక్తిగతంగా సాక్ష్యం ఇవ్వడానికి మరియు అతను కోరుకున్నట్లు సాక్షులను పిలవడానికి అర్హత కలిగి ఉంటాడు. విచారణను నిర్వహించే అధికారి , వ్రాతపూర్వకంగా నమోదు చేయడానికి ప్రత్యేక మరియు తగినంత కారణంతో సాక్షిని పిలవడానికి నిరాకరించవచ్చు. ప్రొసీడింగ్స్ లో సాక్ష్యం యొక్క తగినంత రికార్డు మరియు కనుగొన్న వాటి యొక్క ప్రకటన మరియు వాటి ఆధారాలు ఉండాలి. ఈ నియమాల యొక్క మొత్తం మరియు సారాంశం ఏమిటంటే , 55 సంవత్సరాల కంటే ఎక్కువ వయస్సు ఉన్న పదవీ విరమణ వయస్సు కంటే ముందు దుష్ప్రవర్తన , దివాలా లేదా అసమర్థత కారణంగా ప్రభుత్వ ఉద్యోగిని తొలగించాలని లేదా పదవీ విరమణ చేయాలని

కోరినప్పుడు, R.55లో అందించిన విధంగా విచారణ ఉండాలి. అక్టోబరు 30 , 1952న తనకు 50 ఏళ్లు మాత్రమేనని , R.55 ప్రకారం ఎలాంటి విచారణ జరగనందున , పదవీ విరమణ ఆర్డర్ చట్టవిరుద్ధమని ప్రతివాది ఫిర్యాదు.

రూల్ No.165A, అయితే సౌరాష్ట్ర ప్రభుత్వం 1950 సెప్టెంబరు 28న సవరించింది , మళ్లీ జనవరి 15 , 1952న సవరించబడింది మరియు సంబంధిత తేదీన , సవరించబడినట్లు మరియు మెటీరియల్ కాని వాటిని విస్మరించిన నియమం క్రింది విధంగా ఉంది:

“బొంబాయి సివిల్ సర్వీసెస్ రూల్ 165- A నిబంధన మరియు నోట్ ఈ ప్రభుత్వ సేవకులకు వర్తించదని ప్రభుత్వం ఆదేశించడం సంతోషకరం. అటువంటి సేవకులకు వర్తించేలా కింది ఉత్తర్వులను జారీ చేయడం పట్ల ప్రభుత్వం మరింత సంతోషిస్తోంది:

25 సంవత్సరాల అర్హత సర్వీస్ లేదా 50 సంవత్సరాల వయస్సు నిండిన తర్వాత, ఎటువంటి కారణం చెప్పకుండా ఏ సర్వీసు చేసినా , ప్రభుత్వ ఉద్యోగి ఎవరైనా పదవీ విరమణ చేసే సంపూర్ణ హక్కును ప్రభుత్వం కలిగి ఉంటుంది మరియు ఈ విషయం పై ప్రత్యేక పరిహారం కోసం ఎలాంటి దావా స్వీకరించబడదు. అసమర్థత లేదా నిజాయితీ లేని ప్రభుత్వోద్యోగి యొక్క తదుపరి సేవలను రద్దు చేయడం ప్రజా ప్రయోజనాల కోసం తప్ప ఈ హక్కు వినియోగించబడదు. కాబట్టి నియమం ఉపయోగం కోసం ఉద్దేశించబడింది:

(i) సమర్థత బలహీనంగా ఉన్న ప్రభుత్వోద్యోగికి వ్యతిరేకంగా , అసమర్థతపై అధికారిక ఆరోపణలు చేయడం లేదా పూర్తిగా సమర్థంగా పనిచేయడం మానేసిన వ్యక్తిపై (అనగా, ప్రభుత్వ ఉద్యోగి విలువ అతను చెల్లించే వేతనంతో స్పష్టంగా సరిపోలనప్పుడు) కానీ కారుణ్య భత్యంపై అతని పదవీ విరమణకు హామీ ఇచ్చే స్థాయికి కాదు; మరియు

(ii) బొంబాయి సివిల్ సర్వీసెస్ ప్రవర్తన , క్రమశిక్షణ మరియు అప్పీల్ నియమాల ప్రకారం నిర్దిష్ట ఉదాహరణ రుజువు చేయబడనప్పటికీ అవినీతి స్పష్టంగా స్థాపించబడిన సందర్భంలో”.

ఈ నియమం ప్రకారం , ఒక అధికారి 25 ఏళ్ల సర్వీసు పూర్తి చేసినా లేదా 50 ఏళ్లు నిండినా , ఎలాంటి కారణం చూపకుండా అతని సేవలను రద్దు చేసే అధికారం ప్రభుత్వానికి ఉంది. ఈ నిబంధన ప్రకారం అక్టోబర్ 30న 1952 ఉత్తర్వులు జారీ చేసినట్లు పేర్కొంది. మరియు ప్రతివాదికి ఆ తేదీన 50 ఏళ్లు నిండినందున, ఆ నియమం ద్వారా రాష్ట్రానికి అందించబడిన అధికారం యొక్క పరిధిలో ఆర్డర్

ఉంటుంది మరియు దానిని సమర్థించాలి. ఆ నియమం
(*vires*) పరిగణించబడకపోతే తప్ప.

అల్ట్రా వైర్స్ (

ultra

ఇప్పుడు, దిగువ కోర్టులో ప్రతివాది తీసుకున్న స్టాండ్ ఏమిటంటే , పదవీ విరమణ వయస్సు కంటే ముందు ఒక అధికారిని పదవీ విరమణ చేసే ఉత్తర్వు తప్పనిసరిగా తొలగింపు లేదా తీసివేయడానికి సంబంధించినది మరియు చెల్లుబాటు కావాలంటే , ఆర్టికల్ 311(2) యొక్క అవసరాలను తీర్చాలి మరియు R.165-A, ఎటువంటి కారణం లేకుండా మరియు ఎటువంటి విచారణ లేకుండా సేవను రద్దు చేయడానికి ప్రభుత్వానికి అధికారం ఇచ్చినంత వరకు ఆర్టికల్ 311 (2) కు ప్రతికూలమై ఉన్నందున అల్ట్రా వైర్స్ (*ultra vires*). ఈ వివాదానికి దిగువ కోర్టులో న్యాయమూర్తులు అనుకూలంగా ఉన్నారు.

పై నిర్ణయం ఇవ్వబడినందున , నిర్బంధ పదవీ విరమణ యొక్క ఉత్తర్వు ఆర్టికల్ 311 (2) లో తొలగింపు లేదా తీసివేయడం అనే ప్రశ్న. ఈ కోర్టులో శ్యామ్ లాల్ వర్సెస్ ది స్టేట్ ఆఫ్ ఉత్తరప్రదేశ్ ((1955) 1 S.C.R. 26)లో పరిశీలనకు వచ్చింది మరియు అటువంటి ఉత్తర్వు ఆ ఆర్టికల్ యొక్క అర్థంలో తొలగింపు లేదా తీసివేయడానికి సంబంధించినది కాదని నిర్ధారించబడింది మరియు దాని ద్వారా రక్షించబడలేదు. ఈ నిర్ణయం ప్రస్తుత కేసుకు వర్తింపజేస్తే-మరియు అది అప్పీలుదారు యొక్క వాదన అయితే-అప్పుడు అక్టోబరు 30, 1952 నాటి ఉత్తర్వు చెల్లుబాటు అయ్యేది మరియు ఈ అప్పీల్ తప్పక విజయవంతం అవుతుందే తప్ప ఎటువంటి సందేహం ఉండదు. ప్రతివాది తరపు మిస్టర్ N C ఛటర్జీ ఈ నిర్ణయం ప్రస్తుత అప్పీల్ ను నియంత్రించదని వాదించారు మరియు ఈ వివాదానికి మద్దతుగా అతని వాదనను ఇలా పేర్కొనవచ్చు: నిర్బంధ పదవీ విరమణకు సంబంధించిన నియమాన్ని నోట్ I నుండి ఆర్టికల్ 465-Aలో పొందుపరిచారు. ఈ నిబంధనలలో శ్యామ్ లాల్ కేసు ((1955) 1 S.C.R. 26)లో పరిగణించబడినది:

"ఎటువంటి కారణం చెప్పకుండానే ఇరవై ఐదు సంవత్సరాల అర్హత సర్వీస్ ను పూర్తి చేసిన తర్వాత, ఏ అధికారి అయినా పదవీ విరమణ చేసే సంపూర్ణ హక్కును ప్రభుత్వం కలిగి ఉంటుంది మరియు ఈ విషయంపై ప్రత్యేక పరిహారం కోసం ఎటువంటి దావా వేయబడదు".

రూల్ 165-A పైన పేర్కొన్న నియమానికి భిన్నంగా ఉంటుంది , పైన పేర్కొన్న నియమాన్ని చేర్చిన తర్వాత, అసమర్థత లేదా నిజాయితీ లేని కారణంగా తప్ప హక్కు వినియోగించబడదని పేర్కొంది. నోట్ I నుండి ఆర్టికల్ 465-A కింద పదవీ విరమణ ఆర్డర్ ఎటువంటి కళంకాన్ని కలిగి ఉండదు మరియు అతని సేవలు రద్దు చేయబడిన అధికారి పాత్ర లేదా సామర్థ్యానికి వ్యతిరేకంగా ఎటువంటి

ఆరోపణ ఉండదు. కానీ R.165-A కింద రద్దు చేయబడిన చోట, అది అధికారి యొక్క సమర్థత లేదా సామర్థ్యాన్ని ప్రతిబింబించాలి మరియు అసమర్థత లేదా నిజాయితీ లేని కారణంగా ఒక వ్యక్తి యొక్క సేవలు పదవీ విరమణ వయస్సు కంటే ముందే రద్దు చేయబడితే, అది మాత్రమే పరిగణించబడుతుంది తొలగింపు లేదా తీసేయబడడం.

శ్యామ్ లాల్ కేసు ((1955) 1 S.C.R. 26)లో పేజీ41లో కింది పరిశీలనలలో ఈ వాదనకు మద్దతు కోరబడింది:

"తొలగింపు అనే సందేహం ఉంది - నేను తొలగింపుకు పర్యాయపదంగా ఈ పదాన్ని ఉపయోగిస్తున్నాను - సాధారణంగా అధికారిని ఏదో ఒక విధంగా నిందలు వేయదగిన వ్యక్తిగా లేదా లోపభూయిష్టంగా పరిగణిస్తాడని సూచిస్తుంది , అంటే, అతను కొన్ని దుష్ప్రవర్తనకు పాల్పడ్డాడు లేదా లోపించాడు. సామర్థ్యం లేదా సామర్థ్యం లేదా తన విధులను నిర్వర్తించే సంకల్పం. అటువంటి పరిస్థితులలో అతనిపై తీసివేసిన తొలగింపు చర్య అధికారికి వ్యక్తిగతంగా కొన్ని కారణాలపై స్థాపించబడింది మరియు సమర్థించబడుతుంది. అటువంటి కారణాలలో , అధికారికి వ్యతిరేకంగా కొంత ఆరోపణ లేదా అభియోగాన్ని లెవలింగ్ చేయడం లేదా అధికారి వివాదాస్పదంగా వివరించడం వంటివి ఉంటాయి. నిర్బంధ పదవీ విరమణ విషయంలో అటువంటి ఛార్జ్ లేదా ఆరోపణకు సంబంధించిన అంశం ఏదీ లేదు....ఈ అధికారాన్ని వినియోగించే అధికారం చర్య తీసుకోవడానికి నిజమైన కారణం అయిన దుష్ప్రవర్తనను రుజువు చేయలేనప్పుడు నిర్బంధ పదవీ విరమణ యొక్క ఈ అధికారం ఉపయోగించబడుతుందనేది నిజం. గమనించవలసిన ముఖ్యమైన విషయం ఏమిటంటే , నోట్ I నుండి ఆర్టికల్ 465- Aలోని చివరి వాక్యంలోని ఆదేశాలు అధికారాన్ని ఉపయోగించడం కోసం ఒక షరతుగా ఆరోపణ లేదా ఛార్జ్ చేయలేదని స్పష్టంగా తెలియజేస్తున్నాయి. మరో మాటలో చెప్పాలంటే, నిర్బంధ పదవీ విరమణ ఎటువంటి కళంకం లేదా దుష్ప్రవర్తన లేదా అసమర్థత యొక్క చిక్కులను కలిగి ఉండదు.

ఈ పరిశీలనల నుండి తీసివేయవలసిన సూత్రం ఏమిటంటే , పదవీ విరమణలో దుష్ప్రవర్తన లేదా అసమర్థత యొక్క కళంకం లేదా ఆరోపణ ఉన్నట్లయితే , దానిని తప్పనిసరిగా తొలగింపుగా పరిగణించాలి మరియు ఆ సూత్రం ప్రకారం, R.165-A ప్రకారం పదవీ విరమణ ఆర్డర్ తప్పనిసరిగా తీసేయబడడం లేదా తొలగింపులో ఒకటిగా పరిగణించబడాలి.

ఈ వాదన శ్యామ్ లాల్ కేసు((1955) 1 S.C.R. 26)లో ఏమి నిర్ణయించబడిందనే అపోహతో సాగుతుంది. పదవీ విరమణ ఆర్డర్ అనేది ఆర్టికల్ 311 (2) పరిధిలోకి వస్తుందా లేదా

తొలగించడం అనేది కేవలం నిర్ణయం కోసం ఉద్దేశించబడింది మరియు అది కాదని నిర్ధారించబడింది. ఆ నిర్ణయం యొక్క నిష్పత్తి ఇది: నిబంధనల ప్రకారం , ఒక ప్రభుత్వోద్యోగి దుష్ప్రవర్తన లేదా అసమర్థత లేదా ఇలాంటి వాటికి పాల్పడినట్లు తేలినప్పుడు , అతనిని తొలగించే ఉత్తర్వు శిక్షగా పరిగణించబడుతుంది మరియు అది శిక్షార్హమైనది , ఎందుకంటే ఇది నిబంధనల ప్రకారం ఇప్పటికే ఉంచబడిన సేవకు సంబంధించి వచ్చే పెన్షన్ను కోల్పోవడాన్ని కలిగి ఉంటుంది. తొలగింపు ఆర్డర్ కూడా అదే స్థావరంలో తొలగింపు ఆర్డర్గా ఉంటుంది మరియు అదే పరిణామాలను కలిగి ఉంటుంది మరియు వాటి మధ్య ఉన్న తేడా ఏమిటంటే తొలగించబడిన సేవకుడు తిరిగి నియామకానికి అర్హులు కానప్పటికీ , తొలగించబడిన వ్యక్తి. పదవీ విరమణ ఆదేశం , తొలగింపు ఉత్తర్వు మరియు తొలగింపు ఉత్తర్వు రెండింటికీ భిన్నంగా ఉంటుంది , అది నిబంధనల ప్రకారం నిర్దేశించబడిన శిక్షా రూపం కాదు మరియు ఎలాంటి శిక్షాపరమైన పరిణామాలను కలిగి ఉండదు , ఎందుకంటే రిటైర్ అయిన వ్యక్తికి అనులోమానుపాతంలో పెన్షన్కు అతని క్రెడిట్ గా నిలిచే సేవా కాలం అర్హత ఉంటుంది.

ఇప్పుడు, ఆర్టికల్ 311 (2)లో ఉన్న విధానం ఏమిటంటే , ఒక సేవకుడిపై శిక్ష ద్వారా చర్య తీసుకోవాలని ప్రతిపాదించినప్పుడు మరియు అతను ఇప్పటికే సంపాదించిన ప్రయోజనాలను జప్తు చేయవలసి ఉంటుంది, అతనిని వినాలి మరియు కారణం చూపడానికి అవకాశం ఇవ్వాలి ఆర్డర్. కానీ ఆ పరిగణనలో ఎటువంటి దరఖాస్తు ఉండదు , ఎందుకంటే ఆర్డర్ శిక్షకు సంబంధించినది కాదు మరియు ఇప్పటికే పొందిన ప్రయోజనాలను కోల్పోకుండా ఉంటుంది మరియు అలాంటి సందర్భంలో, ఉద్యోగ నిబంధనలు మరియు సేవాకు నియమాలు అమలులోకి రాకపోవడానికి ఎటువంటి కారణం లేదు. ఆ విధంగా , సేవకుని సేవలను రద్దు చేసే ఆర్డర్ని తొలగించడం లేదా తీసివేయడం అనేది నిర్ణయించడానికి నిజమైన ప్రమాణం , అది గతంలో సంపాదించిన ప్రయోజనాలను కోల్పోయిందా అని నిర్ధారించడం. ఈ పరీక్షను వర్తింపజేస్తే , R.165-A కింద ఉన్న ఆర్డర్ని తొలగించడం లేదా తీసివేయడం ఒకటిగా పరిగణించబడదు , ఎందుకంటే ఇది గత సేవలకు సంబంధించిన దామాషా పెన్షన్ను జప్తు చేయదు.

ప్రతివాది వాదించినట్లుగా , R.165-A అందించిన స్థానంలో ఏదైనా తేడా ఉందా , శ్యామ్ లాల్ కేసు ((1955) 1 S.C.R. 26)లో ఆర్టికల్ 465-Aకి నోట్ I నుండి కాకుండా అధికారాన్ని వినియోగించకూడదు. దుష్ప్రవర్తన లేదా అసమర్థత కేసులు ? ప్రభుత్వం ఒక సేవకుని పదవీ విరమణ వయస్సు కంటే ముందే పదవీ విరమణ చేయాలని నిర్ణయించుకున్నప్పుడు, అది కొన్ని మంచి కారణాల వల్ల అలా చేస్తుంది మరియు సాధారణంగా అది దుష్ప్రవర్తన లేదా అసమర్థత. నిజానికి , శ్యామ్ లాల్

కేసులో ((1955) 1 S.C.R. 26), ప్రభుత్వం సంబంధిత అధికారికి , దుష్ప్రవర్తన మరియు అసమర్థత ఆరోపణలపై నోటీసు ఇచ్చింది మరియు అతని వివరణ కోసం పిలిచింది , అయినప్పటికీ అధికారిక విచారణ జరగలేదు. అసమర్థత యొక్క దుష్ప్రవర్తన విషయంలో తప్ప ఎటువంటి చర్య తీసుకోబడదని అందించడంలో , R.165-A నోట్ I నుండి ఆర్టికల్ 465-A వరకు అంతర్లీనంగా ఉన్నదానిని మాత్రమే స్పష్టం చేసింది. గమనించదగ్గ వాస్తవం ఏమిటంటే , దుర్వినియోగం మరియు అసమర్థత అనేవిషయం లోకి ప్రవేశించే కారకాలు అయితే , ఆ ఆర్డర్ తొలగింపు లేదా తీసివేయడం లేదా పదవీ విరమణకు సంబంధించినది అయితే , పదవీ విరమణ విషయంలో అవి కేవలం నేపథ్యం మరియు విచారణను నిర్వహించబడితే మాత్రమే అందిస్తాయి-మరియు విచారణ నిర్వహించాల్సిన విధి ఉంది-చర్య తీసుకోవలసిన అధికారుల సంతృప్తి కోసం మాత్రమే , తొలగింపు లేదా తీసివేయడం విషయంలో, వారు ఆర్డర్ చేసిన మరియు విచారణకు ఆధారం. దానిపై అధికారికంగా ఉండాలి మరియు సహజ న్యాయం యొక్క నియమాలు మరియు ఆర్టికల్ 311 (2) యొక్క అవసరాలను సంతృప్తి పరచాలి. నియమాలు పదవీ విరమణ వయస్సు మరియు నిర్బంధ పదవీ విరమణ కోసం వయస్సు రెండింటినీ నిర్ణయించినప్పుడు మరియు ఈ రెండు సమయాల మధ్య పౌర సేవకుని సేవలు రద్దు చేయబడినప్పుడు మాత్రమే పై పాత్రకు సంబంధించిన ప్రశ్నలు ఉత్పన్నమవుతాయని జోడించాలి. కానీ నిర్బంధ పదవీ విరమణ వయస్సును నిర్ణయించే నియమం లేని చోట , లేదా సేవకుడు ఒకరు ఉండి , అందులో నిర్దేశించిన వయస్సు కంటే ముందే పదవీ విరమణ చేసినట్లయితే , అది ఆర్టికల్ 311 (2)లో తొలగింపు లేదా తీసివేయడంగా మాత్రమే పరిగణించబడుతుంది.

ఇప్పుడు, R.165-Aలో ప్రతివాది ఆధారపడే నిబంధన , దాని నిజమైన నిర్మాణంపై , ఎటువంటి కారణం చెప్పకుండానే దాని సేవకుని సేవలను రద్దు చేయడానికి , రాష్ట్రానికి సంపూర్ణ నిబంధనల ప్రకారం గతంలో అందించిన అధికారంపై ఎలాంటి బంధనాన్ని విధించదు. ఆ నియమం ప్రకారం చర్యలు తీసుకోవాలని ప్రతిపాదించినప్పుడు అది నిజంగా శాఖాపరమైన సూచనల స్వభావాన్ని కలిగి ఉంది మరియు ఆరోపణలపై విచారణ కేవలం అధికారుల సంతృప్తి కోసమేనని స్పష్టం చేసింది. తదనుగుణంగా మేము R.165-A అనేది ఆర్టికల్ 311 (2)ని ఉల్లంఘించదని మరియు ఇంట్రా వైర్స్ (*intra vires*) అని మరియు దీని ద్వారా అందించబడిన అధికారాన్ని వినియోగించుకుంటూ ఆమోదించబడిన అక్టోబర్ 30 , 1952 నాటి ఆక్షేపించిన ఆర్డర్ చెల్లుబాటు అవుతుందని అభిప్రాయపడ్డాము.

జునాగఢ్ రాష్ట్రంలో అమలులో ఉన్న సేవా నిబంధనల ప్రకారం , పదవీ విరమణ వయస్సు 60 అని ప్రతివాది కోసం ఒక వాదన కూడా లేవనెత్తబడింది , ఇన్ స్ట్రుమెంట్ ఆఫ్ అక్సెషన్ లోని ఆర్టికల్

XVI అనేక ప్రభుత్వ సేవలలో శాశ్వత సభ్యులను అందించింది రాష్ట్రాలు చేరిన తేదీలో అధికారంలో ఉన్న వాటి కంటే తక్కువ ప్రయోజనం లేని షరతులపై కొనసాగించాలి మరియు ఈ ఒడంబడిక ప్రకారం, ప్రతివాది 60 ఏళ్ల వయస్సు వచ్చే వరకు కొనసాగడానికి అర్హులు. **భోలానాథ్ జె థాకర్ V. సౌరాష్ట్ర రాష్ట్రం (A.I.R. (1954) S.C. 680.)**లో నిర్ణయం ఈ స్థానానికి మద్దతుగా ఆధారపడింది. కానీ రిట్ పిటిషన్ లో అలాంటి దావా వేయలేదు మరియు ఇప్పుడు దానిని లేవనెత్తడానికి చాలా ఆలస్యం అయింది.

ఫలితంగా, అప్పీల్ అనుమతించబడుతుంది , దిగువ కోర్టు యొక్క ఉత్తర్వు పక్కన పెట్టబడింది మరియు ప్రతివాది యొక్క పిటిషన్ కొట్టివేయబడుతుంది. పార్టీలు తమ ఖర్చులను అంతటా భరిస్తాయి.

అప్పీల్ అనుమతించబడింది.